

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

De concione funebri. cap. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

fit apud pædagogum legere poterit. Nos etiam in tertia parte aliquas peculiare enumerabimus actiones Christiani officij, quæ ad hoc genus institutionum referuntur, vt doceatur populus quomodo erga Deum se gerat, erga proximos, erga se ipsum.

De Concione Funebri. Cap. XVI.

Hoc genus Orationis, mixtum esse solet ex genere Ornatio ac suasio, aliquando etiam Didascalico, nam de mortui virtutes celebrantur. Ad consanguineos, & amicos consolatoria exhibetur oratio, vt defuncti abscessum minus ægerant, ac dolorem leniant. Accedit exhortatio ad omnes auditores, vt mores eius quem laudamus præ se habeant, & imitentur. Suadentur item vt pro animabus defunctorum ad Deum preces fundant, aliaque pia opera pro Christiana pietate offerant. Nonnunquam etiam in his, doctrinale genus locum habet ad explicandum dogma vel thesimum aliquam. Et quidem encomia olim in funeribus & exequijs crebriora erant, & usus harum funebrium orationum, frequentior quam apud nos, vt patet apud Nazianzenum in aliquot orationibus. Et Ambrosius in exequijs Theodosij, & Valentiniani Imperatorum, nunc autem non videmus huiusmodi orationes ita celebrari, nisi in publicis, ac solennioribus exequijs principum, ac prælatorum, in quibus quatuor illa capita quæ iam tetigi potest sibi Orator proponere, vt & mortui virtutes aliquas insigniores, & res bene gestas, vitamque laudabiliter exactam commendet, & meritis aliquot consolationis capita suggerat, & viuos ad bene recteque viuendum hortetur, & ad suffragia animabus exhibenda excitet. Poterit etiam satis commodè quod his temporibus solet esse magis in usu, & videtur etiam habere plus gratitatis, & fructus, vt aliquod thema ex scripturis sacris assumatur, quod erudite, ac vtiliter explicetur, vel locus aliquis communis theologicus initio proponatur ad rem faciendam. Gregorius Nazian. in funere patris sui, alloquens præsentem Basilium artificiosè inuitat eum in exordio, vt ipse magis eam funebrem orationem haberet, à quo libentissimè possent qui aderant audire, tria quæ in funeribus tractari possent, primum vt mortuum, prout eius meretur, virtus laudemus, non solum vt puram orationem, instar secundi cuiusdam funebriis muneris, sed etiam vt vitam eius tanquam exemplar ad imitandum alij

Capita Oratio-
tionu fune-
brium.

Olim oratio-
nes funebres
frequētiore.

Modus tenen-
dus hoc tem-
pore.

Capita fune-
bris orat. ex
Nazian.

Orat. de fide
Resurr.

Theses quæ
tractari pos-
sunt.

Ad consolā-
dum mæro-
rem qui loci.

alijs proponamus. Deinde vt disputatio instituat de vita, & morte, de animæ corporisque coniunctione, ac separatione, de duobus mundis, præfenti labili, ac misero, futuroque beato, & qui nunquam effluit, ad hoc scilicet vt persuadeatur hominibus, primum quidem aspernandum esse, secundo autem mundo vt nos totos addicemus, sic enim fiet, vt eorum qui è vita ante nos discesserunt absentia minus discruciemur, imo lætemur, nobis vero ad illum tanquam portum properandum esse, melioremque esse eorum conditionem qui præcesserunt, quam nostram intelligamus. Postremò viuorum erit consolatio, si defuncti animam, apud Deum pro viuis esse sollicità, ac preces fundere persuasum nobis sit. Ambr. in Oratione de fide resurrectionis ad sepulchrum fratris Satyri habita, hunc communem locum amplificat: Mortem bonam, non esse lugendam tum quia communis sit, & cunctis debita, tum quia huius sæculi ærumnis nos absoluit, tum quia somni specie, vbi ab huius mundi labore quieuerimus vigor nobis viuacior refundatur. Eius generis plures locos communes poteris inuenire, si percurras diuersas in hoc funebri genere orationes Nazianzenis, Ambrosij, Hieronymi, & aliorum ad quorum exemplar, & ipse diuersa tibi argumenta præfigere poteris, qualia sunt, de iustorum morte pretiosa, de differentia mortis bonæ, & malæ, de breuitate ac ærumnis humanæ vitæ, quod iustis optanda sit non timenda mors, de ultimo hominis fine, de duplici statu mundi præfentis, ac futuri, de omnium rerum humanarum contemptu, de vita bene ad bonam mortem instituenda, de particulari iudicio in morte, de statu animæ separata, de periculis vitæ præfentis, quod mortui non pereant, sed Deo viuant, de beatitudine eorum qui in Domino moriuntur, de animæ immortalitate, de bonorum operum certissima retributione, de Purgatorio, de suffragijs quibus animæ iuuari possint, de non differenda pœnitentia, in tempus morbi, Item an mortui apud Christianos lugendi, & qua moderatione. At loci ad laudationem defuncti ex demonstratiuo sumendi sunt, nec deberet esse nimia amplificatio nisi sit pro viro sanctissimo, nec oportet totam vitæ demortui historiam retexere, vt aliqui faciunt, sed virtutes illustriores, & res bene gestas aliquot summam recensere contentus sit; qui ritè tali munere defungi voluerit. Ad consolandos vero mærentium animos, & dolorem temperandum ex Sanctis Patribus enumerabo locos aliquot, vnde peti cõmodè possit consolationis materia, si tamen prius illud mœro-
nuero

nuero non debere consolationem ita esse seueram, ac rigidam, vt moderatum dolorem, ac lachrymas, duriusculè nimis arguat, cum id, & naturæ & Dei voluntati conforme sit, Supra mortuum plora (inquit sapiens) defecit enim lux eius, & subditur, modicum plora super mortuum quoniam requieuit. Bernard. Christus ait, ad tumulum Lazari, nec flentes arguit, nec à fletu prohibuit, insuper & fleuit cum flentibus: fuerunt illæ lachrymæ testes profecto naturæ, non indices diffidentis,] Ac de se ipso propter mortem Charissimi fratris Gerardi, loquens ait, Nec quia percussus ploro, arguo ferientem, sed prouoco pietatem, verba mea dolore sunt plena non tamen murmure.] Imo vt philosophatur Basilius posset multum sanitati obesse, qui violenter lachrymas comprimeret, sicut (inquit) flamma inclusione proprii fumi suffocatur, nam cum egredi nequeat flammam suo ambitu opprimit.] Immoderatum vero luctum, omnes patres reprehendunt ex pluribus locis sicut enim nec comprimi, sic nec exprimi immoderatus lachrymæ, debuerunt. Primus itaque locus, quique plurimum roboris habet est fides, ac spes quam Christiana profitetur religio dicente Paulo. Nolumus vos ignorare fratres de dormientibus, vt nõ contristemini, sicut, & ceteri qui spem non habent, & quæ sequuntur, ex quo loco argumentatur Tertul. Credentes inquit Christi resurrectionem, nostrâ quoque credimus, propter quos ille & obiit, & resurrexit. Ergo cum constet de resurrectione mortuorum vacat dolor mortis, vacat & impatiëntia doloris.] Idem est Chrysostomi argumentum accusans nimios eiulatus, & plangentium clamores. Quænam ait hæc insania? nõne ridebunt gentiles? nonne fabulam putabunt nostram religionem? Dicent nullam esse resurrectionem, illusiones esse omnia Christianorum dogmata, & fallacias putabunt. Si crederent mortuum non esse mortuum, sed ad meliorem vitam translatum, non vtique ipsum tanquam nihil esse deplorarent, non tantas efferrent voces incredulitatis indices, nunquam te amplius videbo.]

Secundus à Dei voluntate, cuius nos imperio cedere necessarium est; præsertim cum quotidie repetamus illud fiat voluntas tua. Sic consolatur Paulam Hieron. de obitu Blefillæ, Bonus, ait, est Deus & omnia quæ facit, bona sint necesse est; mariti orbitas irrogatur, plango quod occidit, sed quia sic placet Domino, æquo animo sustinebo, Vnicus raptus est filius, durum quidem, sed tolerabile, quia sustulit ille qui dederat.]

V Eodem

Ecclesiast.
22.
Serm. 26.
in Cant.

Hom. 4. de
gratiarum
actione.

Spes futuræ
vitæ.
1. Thess. 4.
Lib. de Pa
tientia.

Hom. 61.
in Ioan.

Dei volūtas.
Epist. 25.

Ratio .

Eodem argumento vtitur Ambr. de obitu fratris satyri, Qui depositum pignus recepit, nihil interest vtrum abiures depositum, an doleas restitutum. An si pecuniam neges culpa est, si hostiam negas, impietas non est? cum pecunię fenerator illudi possit naturę author, & necessitudinis creditor, fraudari non queat. An Dominis ius est, quo voluerint transferre mancipia, Deo nõ est?] Tertius ex beneficio, quod mortuis à Deo collatum est, licet enim eorum absentiam doleamus, debet tamen ipsorum, fœlicitas nostrum lenire dolorẽ. Chryf. Neque enim si tu am-

Homil. 41.
in 1. ad Co
rinth.

Homil. 6.
& 7. in 1.

Thessal. Vi
de Homil.

33 in 9. c.
Matt. sub

finem .

Orat. de fi
de resurr.

Decorii ra
tio .

Hom. 4. de
Grat. actio

ne .

Mors com
munis .

l. 2. Ep. 8.
ad Fausti
num .

Epist. 2.
Cic. 3. Tu
scul. 58.

co ad regnum vocato coronatoque lachrymeris, peccus tunda amicum esse te Coronati; quisquam credet, sed inimicum hostem ficit etiam in illud Pauli. Nolo vos ignorare fratres, vtitur similitudine filię quam in matrimonium collocatam diuite sponso, in longinquam licet regionem ductam, si ibi in rerum omnium abundantia viuentem scires, certẽ non planges, verum dolorem absentię prosperitatis eius fama mitigaret.

Quartus est locus, Dolori, ac ceteris animi affectionibus modum ponendum esse, nam infanię proximus est dolor inordinatus. Restẽ Ambr. cur inquit mœstitiam tuam non ratio potius quam dies leniat? nã quod obliteratura est tẽporum series, melius prudentia mitigabit, & Bas. Neque mulieribus ait, neq; viris, permittit decori, & honestatis ratio, vt vel luctum studio affectent, vel immodicis se conficiant lacrymis. item lococitato Lyciorum, ait, esse institutum, ac præceptum, quod viros inbeat muliebrem vestem, induere, si mœrori indulgeant, eo quod mollem, ac effœminatam in viro iudicauerint.]

Quintus sumi poterit ex eo quod mors ex necessitate omnibus sit communis, quam nulli sit concessum effugere, nec aliquo remedio ei possit occurri. Ambr. dum Faustinum consolatur in obitu germanę. Doles (ait) quod dudum florentissima repente occiderit? verum hoc non solum nobis commune est cum hominibus, verum etiam cum Ciuitatibus, terrisq; ipsis est, vbi post enumeratas, plerasque dirutas vrbes, subitotot igitur semirutarum vrbiũ cadauera terrarumque sub eodem conspectu exposita funera, non te admonent vnus, sanctę licet, & admirabilis scemina decessionem consolabiliorem habendam? præsertim cum illa in perpetuum prostrata atque diruta sint, hæc autem ad tempus erepta nobis, meliorem iam vitam exigat?] Hieron. etiam ad Heliodorum, quem in morte Nepotiani consolatur: ab exemplo argumentum sumit, Ana-

xagora (inquit) semper fuit laudata sententia, cui cum mors filij nunciaretur, dixit, sciebam me genuisse mortalem.

Sextus ab exemplis eorum qui forti animo se gesserunt. Aug. affert exemplum Davidis, Cum adhuc paruulus filius viueret, agebam dixit David; erat enim spes longiorem vitam impetrandi, at post mortem stultum est lamentationibus animum inundare, Ego ibo ad illum, non ille reuertetur ad me. Ad idem; qui sub lege positus erat suam suorumque tristitiam compefcuit, nos qui sub gratia sumus, qua fronte mortuos nosros gentilium more plangimus?] Orig. exemplo Abrahæ argumentatur, proprium filium mactare iustus est, A te (inquit) non exigitur vt filium alliges, ipse gladium pares, ipse vnicum iugules, proposito saltem ac mente constans esto, si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite, & nō cum tristitia.] Sec. neca etiam brutorum adfert exempla, nam loquens de prædatis, amissisque catulis, ac pullis feræ (inquit) cum vestigia Catulorum consecrata sunt, & Syluas peruagata, cum ad cubilia expilata redierint, rabiem intra exiguum tempus extingunt. Aues cum stridore magno, inanes nidos circumfremunt, intra momentum tamen quietæ, volatus suos repetunt.]

Septimus denique ex Dei amore, quem omnium aliarum reum amori, & liberorum, & vxoris, & amicorū præferendum esse nobis statuamus. Matt. qui amat patrem, & matrem plusquam me, non est me dignus, ex quo loco argumentū est. Chryl. Aemulator, ait est Deus, & vult à nobis super omnes adamari, propterea, inquit, & tibi maritum abstulit: propterea, & B. Iob nihil acerbi passus est, cum intempestiuam suorum omnium mortem audiret, eoquod Deum plus amaret, quam illos.] Optimus est hic locus, vt Concionator traducat rem suam à Consolatorio genere ad hortatorium, & persuadere conetur, vt quicquid amoris in eum qui vita defunctus est, habebant, conferant in Christum Dominum, certissimum, ac singularem omnium animarum consolatorem, præsertim si mortui exemplum, & imitatio sanctitatis afferri queat.

Exempla .
Serm. 2. de
Cōf. mort.
cap 5.
2. Reg. 12.

Hom. 8. in
Genes. p. 3.

Libro de
Consol. ad
Martiam
cap. 7.

Amor erga
Deum .

Matt. 10.

Hom. 6. in
c. 4. 1. ad
Thess.

Pro suffragijs defunctorum loci. Cap. XVII.

Spereft vt etiam aliquos locos annotemus, ex quibus materia sumi possit, persuadendi vt defunctorum animas, quæ in purgatorio igne purgantur suffragijs adiuuemus. Primo po-

Humanitatis
laus .

V a test